Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

28. aprill 2022 *

Eelotsusetaotlus – Intellektuaalomand – Direktiiv 2004/48/EÜ – Artikli 9 lõige 1 – Euroopa patent – Ajutised meetmed – Liikmesriigi pädeva kohtuasutuse õigus kohaldada ennetavat kohtulikku tõkendit, et vältida mis tahes peatset intellektuaalomandi õiguste rikkumist – Liikmesriigi kohtupraktika, mille kohaselt jäetakse rahuldamata ajutiste meetmete kohaldamise taotlused, kui asjaomase patendi kehtivust ei ole kinnitatud vähemalt vastulause- või tühistamismenetluses tehtud esimese astme otsusega – Kooskõlalise tõlgendamise kohustus

Kohtuasjas C-44/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht München I (München I esimese astme kohus, Saksamaa) 19. jaanuari 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. jaanuaril 2021, menetluses

Phoenix Contact GmbH & Co. KG

versus

HARTING Deutschland GmbH & Co. KG,

Harting Electric GmbH & Co. KG,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president I. Ziemele (ettekandja), kohtunikud P. G. Xuereb ja A. Kumin,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Phoenix Contact GmbH & Co. KG, esindajad: *Rechtsanwälte* H. Jacobsen ja P. Szynka,

– HARTING Deutschland GmbH & Co. KG ja Harting Electric GmbH & Co. KG, esindaja: *Rechtsanwalt* T. Müller,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Euroopa Komisjon, esindajad: T. Scharf ja S. L. Kalėda,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) artikli 9 lõike 1 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Phoenix Contact GmbH & Co. KG ning teiselt poolt HARTING Deutschland GmbH & Co. KG ja Harting Electric GmbH & Co. KG vahelises kohtuvaidluses, mille ese on Phoenix Contactile kuuluva Euroopa patendi väidetav rikkumine.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2004/48 põhjendustes 10, 17 ja 22 on märgitud:

„(10) Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide seadustikke, et tagada siseturul kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase.

[…]

(17) Käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid peavad iga kohtuasja korral olema piiritletud viisil, mis võtab arvesse vastava kohtuasja eripära, sealhulgas iga intellektuaalomandi õiguse iseärasused ja rikkumise tahtliku või tahtmatu iseloomu.

[…]

(22) Rikkumiste viivitamatuks lõpetamiseks on oluline sätestada ajutised meetmed, ootamata kohtuasja sisulist otsustamist, jälgides samal ajal kaitse õigusi ja tagades ajutiste meetmete proportsionaalsuse vastavalt kõnealuse kohtuasja iseärasustele ning andes vajalikud garantiid kostjale põhjendamatu kahjunõudega tekitatud kulude ja kahju hüvitamiseks. Sellised meetmed on õigustatud juhul, kui mis tahes viivitus võib põhjustada korvamatut kahju intellektuaalomandi õiguse omanikule.“

4 Direktiivi artikli 2 „Reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud:

Ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada [liidus] või siseriiklikes õigusaktides kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid, kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kooskõlas

artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohta, nagu on sätestatud [liidu] õigusaktides ja/või vastava liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.“

5 Direktiivi II peatükk „Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid“ sisaldab muu hulgas artiklit 3 „Üldised kohustused“, mis on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid käesolevas direktiivis kirjeldatud intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks. Menetlused, protseduurid ja õiguskaitsevahendid peavad olema õiglased ega või olla asjatult keerulised või kulukad ega sisaldada põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi.

2. Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.“

6 Direktiivi 2004/48 artiklis 9 „Ajutised ja ennetavad meetmed“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kohtuasutused võivad hageja palvel:

a) esitada väidetava rikkuja vastu ennetava kohtuliku tõkendi, et vältida mis tahes peatset intellektuaalomandi õiguste rikkumist või määrata esialgsel alusel ning asjakohastel juhtudel korduv rahaline trahv, kui seda on kajastatud siseriiklikes õigusaktides ning kui intellektuaalomandi õiguste väidetavad rikkumised korduvad, või muuta nimetatud korduvad rikkumised garantiide andmiseks kavatsusega tagada õiguste valdajale kahjude hüvitamine; vahendaja suhtes, kelle teenuseid kasutab kolmas osapool intellektuaalomandi õiguste rikkumisel, võib samadel tingimustel esitada ennetava kohtuliku tõkendi, […]

b) nõuda intellektuaalomandi õiguste rikkumises kahtlustatavate kaupade konfiskeerimist või tarnimise lõpetamist, et ennetada nimetatud kaupade levitamist turustuskanalites.

[…]

5. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud ajutised meetmed tühistatakse või ei jõustu muul põhjusel kostja nõudmisel, kui hageja ei algata mõistliku ajavahemiku jooksul, mis otsustatakse meetmeid nõudva pädeva kohtuorgani poolt, kui liikmesriigi seadus seda lubab, või vastava otsuse puudumisel ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 20 tööpäeva või 31 kalendripäeva, olenevalt sellest, kumb saabub varem, menetlust, mis viib kohtuasja kohta sisulise otsuse langetamiseni pädeva kohtuasutuse ees.

6. Pädevad kohtuasutused võivad muuta artiklites 1 ja 2 kirjeldatud ajutised meetmed hageja kohustuseks esitada piisavad tagatised või võrdväärne garantii, mis tagab kostjale tekitatud kahju hüvitamise, nagu on sätestatud lõikes 7.

7. Kui ajutised meetmed tühistatakse või kui need muutuvad kehtetuks hageja mis tahes teo või tegevusetuse tõttu või kui hiljem on leitud, et intellektuaalomandi õigusi ei ole rikutud ega neid ei ole ähvardanud rikkumise oht, on kohtuasutustel õigus kostja nõudel kohustada hageja maksma kostjale kohast hüvitist nimetatud meetmetega tekitatud mis tahes kahju eest.“

Saksa õigus

7 Patendiseaduse (Patentgesetz) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 58 lõikes 1 on sätestatud:

„Patendi väljaandmise kohta avaldatakse teade patendibülletäänis (*Patentblatt*). Samal ajal avaldatakse patendikirjeldus. Patendibülletäänis avaldamisega tekib patendi õiguslik toime.“

8 Selle seaduse § 139 lõikes 1 on sätestatud:

„Patendiomanik võib nõuda igaühelt, kes paragrahve 9–13 rikkudes kasutab patendiga kaitstud leiutist, rikkumise lõpetamist, kui esineb korduva rikkumise oht. Sama nõude võib esitada ka esmakordse rikkumise ohu korral.“

9 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni §-s 935 on sätestatud:

Vaidluse eseme suhtes võib rakendada esialgset õiguskaitset, kui on alust arvata, et olemasoleva olukorra muutumine kahjustaks ühe poole õigusi või takistaks oluliselt nende teostamist.“

10 Nimetatud seadustiku §-s 940 on sätestatud:

„Esialgse õiguskaitse korras võib vaidlusalust õigussuhet ka esialgu reguleerida, kui see on eelkõige kestvussuhte puhul vajalik olulise kahju või ähvardava ohu vältimiseks või muul põhjusel.“

Menetlus Euroopa Kohtus

11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus Euroopa Kohtul lahendada käesolev kohtuasi Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 alusel kiirendatud menetluses.

12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus põhjendab seda taotlust sisuliselt sellega, et põhikohtuasja laad kohustab teda asja lahendama lühikese aja jooksul. Lisaks märgib see kohus, et kui kohus ei sekku kiiresti, kannab Phoenix Contact olulist majanduslikku kahju rikkumise esemeks olevate toodete jätkuva tootmise ja turustamise tõttu. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul seaks patendi võimalik rikkumine eelkõige ohtu Phoenix Contacti turuosa ja põhjustaks talle kui kõnealuse patendi omanikule korvamatut müügivõimaluste kaotust, mida oleks raske hüvitada mis tahes hilisema kahju hüvitamisega.

13 Kodukorra artikli 105 lõikes 1 on ette nähtud, et kui kohtuasja laad nõuab asja lahendamist lühikese aja jooksul, võib Euroopa Kohtu president eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlusel või erandkorras omal algatusel otsustada, olles ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ära kuulanud, lahendada eelotsusetaotluse kiirendatud menetluses.

14 Sellega seoses väärib meeldetuletamist, et selline kiirendatud menetlus on menetluslik vahend, mille eesmärk on reageerida erakordselt kiireloomulisele olukorrale (10. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs (üldine ravikindlustus), C-247/20, EU:C:2022:177, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

15 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et kohtuasja majanduslik tundlikkus või majandushuvid, sealhulgas need, mis võivad mõjutada riigi rahandust – sõltumata nende olulisusest ja õiguspärasusest –, ei õigusta iseenesest kiirendatud menetluse kasutamist (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 18. oktoobri 2017. aasta määrus Weiss jt, C-493/17, ei avaldata, EU:C:2017:792, punkt 10 ja seal viidatud kohtupraktika).

16 Samuti nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et õigussubjektide pelk õigustatud huvi määrata võimalikult kiiresti kindlaks neile liidu õigusest tulenevate õiguste ulatus ei tõenda erandliku asjaolu esinemist kodukorra artikli 105 lõike 1 tähenduses (3. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Presidenza del Consiglio dei Ministri jt (koolitusel olevad eriarstid), C-590/20, EU:C:2022:150, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 Mis puudutab asjaolu, et käesolev eelotsusetaotlus esitati riigisisese menetluse raames, mis puudutab ajutiste meetmete kohaldamise taotlust, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et asjaolu, et eelotsusetaotlus on esitatud riigisiseses menetluses, mis võimaldab ajutisi meetmeid võtta, ei tõenda iseenesest ega koos käesoleva kohtuotsuse punktis 15 nimetatud asjaoludega, et kohtuasja laad nõuaks asja lahendamist lühikese aja jooksul (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 18. oktoobri 2017. aasta määrus Weiss jt, C-493/17, ei avaldata, EU:C:2017:792, punkt 12 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Euroopa Kohtu president otsustas 11. veebruaril 2021 pärast ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ärakuulamist jätta kiirendatud menetluse kohaldamise taotlus rahuldamata.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

19 Phoenix Contact esitas 5. märtsil 2013 patenditaotluse maandusega sildlülitusega pistikuühendusele. Harting Electric esitas selle patendi väljaandmisele eelnenud menetluses toote patentsuse kohta vastuväite.

20 Taotletud patent anti Phoenix Contactile välja 26. novembril 2020, muu hulgas Saksamaa jaoks.

21 Phoenix Contact esitas 14. detsembril 2020 eelotsusetaotluse esitanud kohtule esialgse õiguskaitse taotluse, milles palus keelata HARTING Deutschlandil ja Harting Electricul kõnealust patenti rikkuda.

22 Teade selle patendi väljaandmise kohta avaldati Euroopa Patendibülletäänis 23. detsembril 2020.

23 Harting Electric esitas 15. jaanuaril 2021. aastal Euroopa Patendiametile (EPO) nimetatud patendi suhtes vastulause.

24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et ta on jõudnud esialgsele järeldusele, et kõnealune patent on kehtiv ja rikutud on sellest patendist tulenevaid õigusi. Ta leiab, et selle patendi kehtivust vastulause ei mõjuta.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab siiski, et ta ei saa võtta ajutisi meetmeid Oberlandesgericht Münchenis (liidumaa kõrgeim üldkohus Münchenis, Saksamaa) siduva kohtupraktika tõttu, mille kohaselt ei ole patendist tulenevate õiguste rikkumise puhul ajutise

meetme kohaldamiseks piisav, et pädev patendiamet – käesoleval juhul EPO – on pärast selle patentsuse põhjalikku kontrolli patendi välja andnud ja esialgse õiguskaitse menetluses on patendi kehtivust samuti kohtulikult kontrollitud.

26 Niisiis peab selle kohtupraktika kohaselt ajutiste meetmete kohaldamiseks olema asjaomase patendi kohta tehtud vastulause- või kaebemenetluses EPO otsus või tühistamismenetluses Bundespatentgerichti (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) otsus, millega kinnitatakse, et kõnealune patent annab asjaomasele tootele kaitse.

27 Leides, et nimetatud kohtupraktika on vastuolus liidu õigusega, eelkõige direktiivi 2004/48 artikli 9 lõikega 1, otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

Kas direktiivi [2004/48] artikli 9 lõikega 1 on kooskõlas, et esialgse õiguskaitse asju viimase astme kohtuna lahendavad Oberlandesgerichtid (liidumaa kõrgeimad kohtud) põhimõtteliselt keelduvad võtmast ajutisi meetmeid patendist tulenevate õiguste rikkumise takistamiseks, kui vaidlusaluse patendi suhtes ei ole toimunud vastulause- või tühistamismenetlust esimese astme menetluses?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

28 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2004/48 artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt tuleb patendist tulenevate õiguste rikkumise korral esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlused põhimõtteliselt rahuldamata jätta, kui asjaomase patendi kehtivust ei ole kinnitatud vähemalt esimese astme otsusega, mis on tehtud vastulause- või tühistamismenetluses.

29 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (vt selle kohta 28. oktoobri 2021. aasta otsus kohtuasjas Magistrat der Stadt Wien (harilik hamster – II), C-357/20, EU:C:2021:881, punkt 20).

30 Esiteks, direktiivi 2004/48 artikli 9 lõike 1 punkti a kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et pädevad kohtuasutused võivad hageja palvel seada väidetava rikkuja vastu ennetava kohtuliku tõkendi, et vältida mis tahes peatset intellektuaalomandi õiguste rikkumist.

31 Nii paneb artikli 9 lõike 1 punkt a koostoimes direktiivi 2004/48 põhjendustega 17 ja 22 liikmesriikidele kohustuse näha oma riigisiseses õiguses ette võimalus, et liikmesriigi pädevad kohtuasutused võivad seada ennetava kohtuliku tõkendi pärast iga juhtumi eripära uurimist ja nimetatud artiklis 9 ette nähtud tingimusi järgides.

32 Teiseks tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2004/48 artikli 9 lõike 1 punktile a koostoimes selle põhjendusega 22 peavad riigisiseses õiguses ette nähtud ajutised meetmed võimaldama lõpetada intellektuaalomandi õiguse rikkumise viivitamata, ootamata kohtuasja sisulist otsustamist. Sellised meetmed on õigustatud juhul, kui mis tahes viivitus võib põhjustada selle õiguse valdajale korvamatut kahju. Seega on intellektuaalomandi õiguste tõhusa järgimise seisukohast ajategur eriti oluline.

33 Käesoleval juhul märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kõnealune patent on kehtiv ja rikutud on sellest tulenevaid õigusi, mistõttu tuleb Phoenix Contacti esitatud esialgse õiguskaitse kohaldamise taotlus rahuldada. See kohus on aga seotud riigisisese kohtupraktikaga, mille kohaselt võib asjaomane patent saada ajutise õiguskaitse ainult siis, kui selle patendi kehtivus on kinnitatud patendi vaidlustamismenetluses tehtud esimese astme otsusega.

34 Tuleb aga tõdeda, et niisugune kohtupraktika kehtestab nõude, mis võtab direktiivi 2004/48 artikli 9 lõike 1 punktilt a kogu kasuliku mõju, kuna see ei luba liikmesriigi kohtul seada selle sätte kohast ennetavat kohtulikku tõkendit, et vältida asjaomasest patendist tulenevat peatset intellektuaalomandi õiguste rikkumist, samas kui see kohus on leidnud, et see patent on kehtiv ja sellest tulenevaid õigusi on rikutud.

35 Nagu märgib Phoenix Contact oma kirjalikes seisukohtades, võib selline nõue tekitada olukorra, kus asjaomase patendi omaniku konkurendid, kes on potentsiaalsed rikkujad, otsustavad teadlikult loobuda selle patendi kehtivuse vaidlustamisest, et vältida patendi tõhusat kohtulikku kaitset, mis aga muudaks sisutühjaks direktiivi 2004/48 artikli 9 lõikes 1 ette nähtud ajutise kaitse mehhanismi.

36 Kolmandaks tuleb asuda seisukohale, et selle direktiiviga taotletavad eesmärgid kinnitavad, et direktiiviga 2004/48 on vastuolus selline riigisisene kohtupraktika, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 33.

37 Sellega seoses nähtub nimetatud direktiivi põhjendusest 10, et direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide seadustikke, et tagada intellektuaalomandi kaitse kõrge, võrdväärne ja ühtne tase siseturul (vt selle kohta 18. detsembri 2019. aasta kohtuotsus IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 38). Sellegipoolest kohaldatakse sama direktiivi, nagu nähtub selle artikli 2 lõikest 1, ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada ühenduses või riigisisestes õigusaktides, kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid (25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa, C-367/15, EU:C:2017:36, punkt 22).

38 Seega kehtestab direktiiv 2004/48 intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise miinimumstandardi ega takista liikmesriikidel näha ette ulatuslikumat kaitset pakkuvaid meetmeid (25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa, C-367/15, EU:C:2017:36, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb samuti, et nimetatud direktiivi sätete eesmärk reguleerida neid intellektuaalomandi aspekte, mis on lahutamatult seotud esiteks nende õiguste jõustamisega ja teiseks nende õiguste rikkumisega, nähes olemasolevate intellektuaalomandi õiguste rikkumiste ennetamiseks, tõkestamiseks või heastamiseks ette kohustuse kehtestada tõhusad õiguskaitsevahendid (18. detsembri 2019. aasta kohtuotsus IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Riigisisene menetlus, mille eesmärk on lõpetada viivitamata mis tahes olemasoleva intellektuaalomandi õiguse rikkumine, oleks ebatõhus ja oleks seega vastuolus intellektuaalomandi kaitse kõrge taseme eesmärgiga, kui selle menetluse kohaldamine seataks sõltuvusse sellisest nõudest, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 33 viidatud liikmesriigi kohtupraktikas.

41 Selles kontekstis tuleb meenutada, et esitatud Euroopa patendi kehtivust eeldatakse alates nende väljaandmise teate avaldamisest. Seega on alates sellest kuupäevast nendel patentidel täielik kaitse, mis on tagatud muu hulgas direktiiviga 2004/48 (vt analoogia alusel 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C–307/18, EU:C:2020:52, punkt 48).

42 Lisaks sellele tuleb seoses ohuga, et ajutiste meetmete võtmise tõttu võib kostjale tekkida kahju, korrata, et direktiivi 2004/48 artikli 3 lõike 2 kohaselt tuleb selles direktiivis nimetatud intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks vajalikke meetmeid, menetlusi ja õiguskaitsevahendeid kohaldada viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja võimaldab pakkuda kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.

43 See säte kohustab seega liikmesriike ja konkreetsemalt liikmesriikide kohtuid pakkuma tagatisi, et direktiivi 2004/48 artiklis 9 nimetatud meetmeid ja menetlusi ei kasutata kuritarvitavalt (12. septembri 2019. aasta kohtuotsus Bayer Pharma, C-688/17, EU:C:2019:722, punkt 68).

44 Sellega seoses tuleb tõdeda, et liidu seadusandja on näinud muu hulgas ette õiguslikud vahendid, mis tervikuna võimaldavad vähendada ohtu, et kostja kannab ajutiste meetmete tõttu kahju, ja seega võimaldavad teda kaitsta.

45 Esiteks on direktiivi 2004/48 artikli 9 lõikes 5 sätestatud, et liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 ette nähtud ajutised meetmed tühistatakse või ei jõustu muul põhjusel kostja nõudmisel, kui hageja ei algata mõistliku ajavahemiku jooksul – mis otsustatakse meetmeid nõudva pädeva kohtuorgani poolt, kui liikmesriigi seadus seda lubab, või vastava otsuse puudumisel ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 20 tööpäeva või 31 kalendripäeva, olenevalt sellest, kumb saabub varem – menetlust, mis viib kohtuasja kohta sisulise otsuse langetamiseni pädeva kohtuasutuse ees.

46 Teiseks näeb direktiivi 2004/48 artikli 9 lõige 6 ette võimaluse seada need ajutised meetmed sõltuvusse sellest, kas hageja esitab piisavad tagatised või võrdväärse garantii, mis tagab kostjale tekkida võiva kahju hüvitamise. Seda kaitsemeedet võib kohaldada pädev kohus, kellele on esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus, selle taotluse läbivaatamise käigus.

47 Kolmandaks näeb direktiivi 2004/48 artikli 9 lõige 7 selles sättes nimetatud juhtudel ette võimaluse kohustada hagejat kostja nõudel maksma kostjale kohast hüvitist nimetatud ajutiste meetmetega tekitatud mis tahes kahju eest.

48 Need õigusaktid kujutavad endast tagatisi, mida liidu seadusandja pidas vajalikuks vastukaaluks kehtestatavatele kiiretele ja tõhusatele ajutistele meetmetele. Need on seega kooskõlas tagatistega, mis on direktiiviga 2004/48 antud kostjale vastukaaluks tema huve mõjutavate ajutiste meetmete võtmise eest (vt selle kohta 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punktid 74 ja 75).

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks tuleb korrata, et riigisisese õiguse kohaldamisel peavad liikmesriigi kohtud seda õigust tõlgendades arvesse võtma riigisisest õigust tervikuna ja kasutama selles õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tõlgendada seda võimalikult suures ulatuses direktiivi sõnastust ja eesmärki arvestades, et saavutada direktiivis ette nähtud tulemus ning seeläbi täita ELTL artikli 288 kolmanda lõigu nõudeid (19. aprill 2016. aasta kohtuotsus DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

50 Euroopa Kohus on siiski leidnud, et riigisisese õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõttel on teatud piirid. Niisiis ei või liikmesriigi kohtu kohustus tugineda asjakohaste riigisiseste õigusnormide tõlgendamisel ja kohaldamisel Euroopa Liidu õigusele olla aluseks riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendamisele (19. aprill 2016. aasta kohtuotsus DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

51 Käesoleval juhul, nagu rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei sisalda põhikohtuasjas käsitletavad Saksa õigusnormid ühtegi sätet, mis seaks patendist tulenevate õiguste rikkumise keelamiseks ajutiste meetmete kohaldamise tingimuseks, et patendi vaidlustamise menetluses on tehtud esimese astme kohtuotsus, mistõttu on need õigusnormid direktiiviga 2004/48 täielikult kooskõlas.

52 Selles kontekstis tuleb täpsustada, et kooskõlalise tõlgendamise nõue hõlmab liikmesriigi kohtute kohustust vajaduse korral muuta väljakujunenud kohtupraktikat, kui see põhineb riigisisese õiguse tõlgendusel, mis ei ole kooskõlas mõne direktiivi eesmärkidega (19. aprill 2016. aasta kohtuotsus DI, C-441/14, EU:C:2016:278, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

53 Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne tagada direktiivi 2004/48 artikli 9 lõike 1 täielik õigusmõju nii, et ta jätab omal algatusel kohaldamata riigisisese kohtupraktika, kui see kohtupraktika ei ole selle sättega kooskõlas.

54 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2004/48 artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt tuleb patendist tulenevate õiguste rikkumise korral esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlused põhimõtteliselt rahuldamata jätta, kui asjaomase patendi kehtivust ei ole kinnitatud vähemalt esimese astme otsusega, mis on tehtud vastulause- või tühistamismenetluses.

Kohtukulud

55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene kohtupraktika, mille kohaselt tuleb patendist tulenevate õiguste rikkumise korral esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlused põhimõtteliselt rahuldamata jätta, kui asjaomase patendi kehtivust ei ole vähemalt kinnitatud esimese astme otsusega, mis on tehtud vastulause- või tühistamismenetluses.

Allkirjad